

”Om man inte slåss med de stora drakarna så får man inte pussa prinsessan”

ERIK FICHELIOUS HAR just hämtat barnen från dagis när jag träffar honom i hans hem, ett grönmålat trähus beläget i Enskede. I trädgården är en hängmatta redan uppspänd. Eller kvarglömd? Journalisten, partiledarutfrågaren, producenten, tvåbarnspappan, författaren med mera är numera chef för den politiska kanalen 24 Direkt. För ögonblicket är det inte en tv-sminkad man i public service-tjänst jag möter, utan en avspänd pappa. Dottern Ebba viftar i hallen med ett hemmagjort metspö för innefiske och börjar strax sjunga Blinka lilla stjärna innan jag riktigt fått av mig skorna. Storasyster Hedvig visar sig hastigt och försvinner igen. Jag visas in i ett ljust vardagsrum. Plockar upp boken med 50 timmars intervju material, boken som fått mig att reflektera över hur fort tiden går. Alla skandaler och affärer: hur fort man glömmes ... Själv har jag bara hunnit läsa delar av den, men måste tillstå att det är lätt att slukas upp. Nej, så här har ingen gjort förut i svensk mediehistora: i hemlighet följt en sittande statsminister och låtit maktens människa få prata på.

SÅ JAG TAR avstamp där. Frågar om han har hunnit få distans till all kritik?
– Nej. (Han slår ut med armar-

na): Det är som att åka hiss. Ibland är det bra, då får man åka uppåt och ibland är det som att någon kappar av hissvejern. Det märkliga i det här är den hårda tonen, det gäller särskilt Expressen. Hårdheten får mig att undra vad det är för debattklimat vi har. En del kritik har varit ovärdig ett offentligt samtal.

– Med facit i hand, skulle du ha gjort om det här projektet?

Fichtelius funderar en stund:
– Ja, men om Persson hade suttit kvar i tre år till ... då hade det blivit jobbigt.

– Så, hur är ditt förhållande till dig själv nu? Är självförtroendet rubbat?

– Nej, därför att jag har vetat vad jag har gjort hela tiden och jag tycker att det här har landat bra. Man riskerar ju att ta mycket stryk, och det kunde ha landat i storstryk.

Han ler ett snabbt leende och säger en aning spjuveraktigt:
– Om man inte slåss med de stora drakarna så får man inte pussa prinsessan!

TILL BAKGRUND AV dottern Ebbas närvaro i rummet, med Dunderklumpen på tv och en kort förhandling om en kaka till, sväljer jag ner sensmoralen med en klunk kaffe.

Tillbaka i samtalet kan jag inte låta bli att fundera över

symboliken som i efterhand står fram i vinjetten till tv-dokumentären: den där Göran Persson fyller upp hela rutan och närsynt påpekar ”Det blinkar en röd lampa, har den blinkat hela tiden ...?”

Men Erik Fichtelius uppfattade aldrig någon blinkande varningslampa.

– Jag har arbetat med olika former av journalistik i 40 år. Jag har provat alla de roller som journalistiken arbetar med: den kritiskt granskande, den refererande, den kommenterande. Jag har också provat ”rycka-brallorna-av”-metoden. Men det jag har gjort nu är någonting annat. Jag gillar att prova var gränserna går.

Och för att kunna fungera som politisk kommentator måste man kunna föra den här sortens samtal, slår han fast.

– Denna metod, är det nyskapande journalistik?

– Det kan man säga. Jag har läst en statsminister komma till tals. Det har uppfattats som oerhört provocerande. Vi är vana vid att journalister ska tolka det som sägs.

– De flesta har inte vetat hur de ska förhålla sig till det jag gjort, eftersom det inte har gjorts tidigare. Men min frågemetodik – det öppna samtalet – är en oerhört medveten strategi. En strategi som utgår från Sawatskys intervjumetod, den

– Jag tycker om att prova var gränserna går, säger Erik Fichtelius.

öppna formen. Sawatsky är en kanadensisk journalist och forskare som rest runt i hela världen och undervisat i intervju-metodik. Om vilka frågor som fungerar och vilka som inte gör det.

Erik Fichtelius berättar att han själv hållit kurser i den här metoden. På min fråga om vi kommer att få se mera av den här typen av journalistik svarar Fichtelius ja. Han säger att den kommer att beskrivas som en egen genre. Han har också haft Olof Ruins bok om Tage Erlander för ögonen.

– Efter att själv ha sett dokumentärerna, men framför allt efter att ha läst delar ur boken kan jag tycka att många kritiker har valt att

fokusera väl mycket på det negativa. Ligger inte det i hela vårt kultur- och nyhets-klimat: att ta fasta på och se det negativa?

– Jo, det ligger i betraktarens ögon och i själva nyhetsdramaturgin. Jag har varit noga med att vara rättvis. Jag gjorde faktiskt en dvd som ett experiment, med en ”Gulle-Persson”.

– Hade det varit tänkbart för dig att göra samma typ av arbete med Carl Bildt, om han hade suttit vid makten lika länge?

– Jag är ju jämnårig med både Carl Bildt och Göran Persson, men jag har känt Bildt längre. Nej, jag vet inte. Persson är mer öppen generellt med att svara på frågor.

– Det hade blivit mer av intellektuell lek med Bildt.

– Vad känns viktigast, tv-filmen eller boken?

– Filmen. Det är ett annat genomslag. Bara Melodifestivalen kan mäta sig med tittarsiffrorna. Men boken har ett annat värde och den kan läsas selektivt.

Jag minns mig avsnittet i boken om medierelationer, där diskuteras politikernas närvaro i soffprogrammen. Erik Fichtelius tror vi kommer att få mer av den varan.

– Ja, vi kommer att få mer styrda mediaframträdanden framöver.

Och på frågan om public service överlevnad bollar han tillbaka med 24 Direkt, en motsvarig-

het till den amerikanska tv-kanalen C-span.

– Den typen av politiska kanaler håller på att växa fram i hela Europa.

FICHELIOUS MOBIL ringer för andra gången. Han flyger spänstigt upp och ber personen ringa tillbaka om en kvart. Jag byter ämne. Undrar hur det är att bo i Enskede.

– Det är fint, faktiskt. Nära till skola, dagis, jättefint ridstall ... För fem-sex år sen hade jag inte kunnat tänka mig att jag skulle bo utanför tullarna.

Erik Fichtelius hoppar upp och går en ny rond i kakförhandling.

– Som du ser blev jag pappa sent i livet, tillägger han.

Själv växte han upp i Uppsala i en syskonskara på fyra. Pappan var professor och mamman textilkonstnär. Jag undrar när han kom på att han ville bli journalist och får svaret att han började väldigt tidigt med skoltidning.

I tioårsåldern blev han intervjua. Det där satte i gång någonting.

– Jag började min bana på Uppsala Nya Tidning, på bly-sättartiden, 17 år gammal.

– Mycket har skett under dina 40 år i branschen. Vad är det viktigaste som hänt?

– Svaret kommer blixtnabbt: – Internet! Grindvaktarmakten är bruten, det är en maktrevolution som sker.

Jag passar på att fråga om

bloggarna, vad han tycker om den utvecklingen, och han kontrollerar med att fråga varför inte fler politiker bloggar, som Carl Bildt gör.

– Blogg är bra, men bloggssfären har sina fläckar. De riktiga tokarna, de grova förtalen, vem ska ta ansvar för det? Här behövs en bättre diskussion.

Dunderklumpen på tv går mot sitt slut, middag ska lagas, tiden rinner ut.

Jag avrundar med frågan om vad han gör när det blir pressat läge, när kvällspressen hänger på läset: yoga? löpträning? Men nej. Han läser sagor, säger han.

FICHELIOUS BETONAR familjens roll. Att det är så han helst ser framtiden: Ett lyckligt familje-

liv, skidsemester, stugan i Bohuslän, jobbet med 24 Direkt.

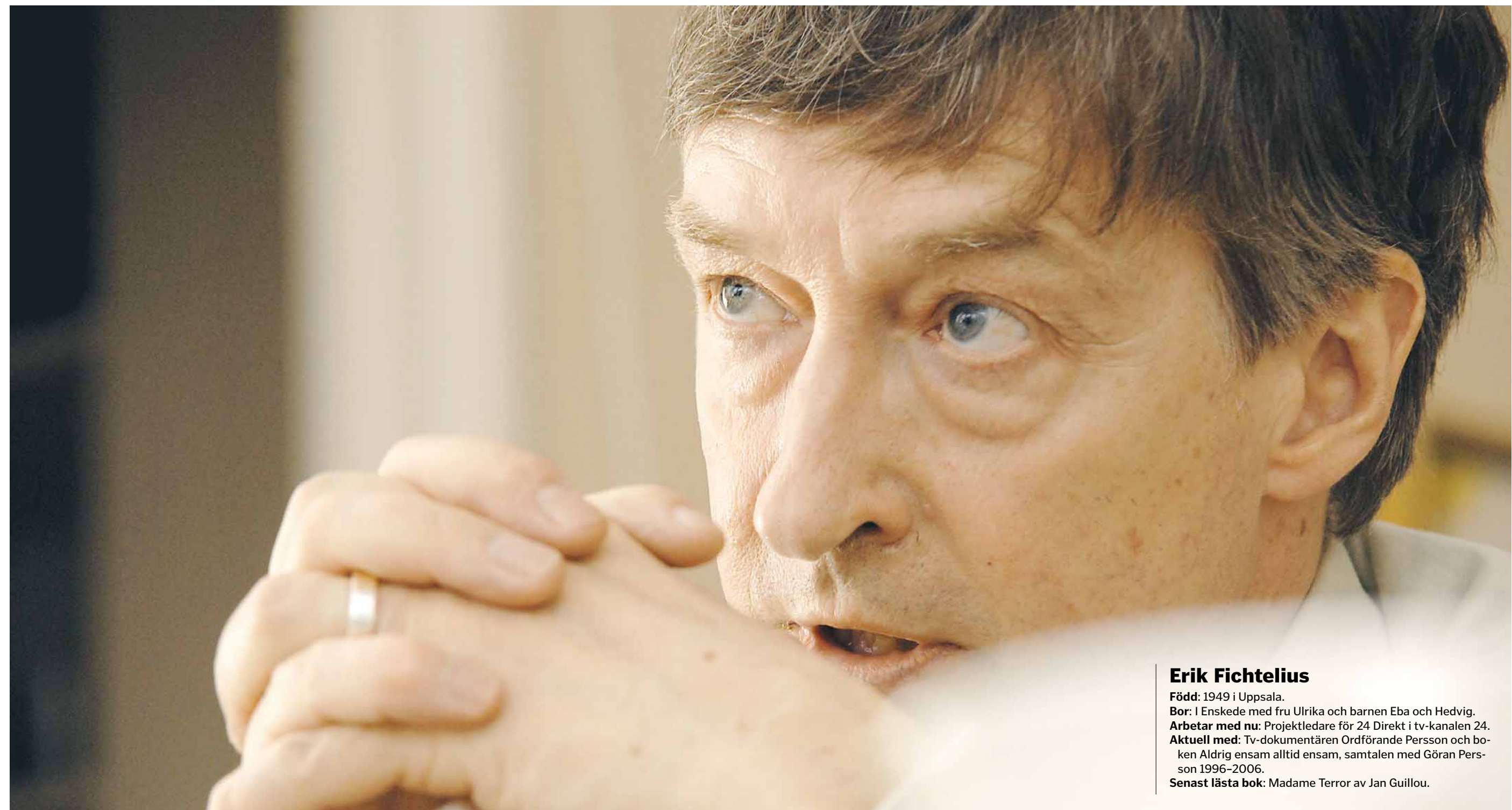
– I dag har vi direktsänt KU-förhören, säger han med entusiasm i rösten.

Hans hustru Ulrika är också nyhetsjournalist och på frågan om jämställdhet påpekar han att han varit pappaledig först med Hedvig i åtta månader, sedan med Ebba i ett halvår.

– Vad gillar du mest att läsa då?

– Mamma Mu och Mumintrollet. Han ler igen.

Och erkänner att han för egen del också läser Jan Guillou. Som underhållning. Nu senast i påskhelgen.

Erik Fichtelius

Född: 1949 i Uppsala.

Bor: i Enskede med fru Ulrika och barnen Eba och Hedvig.

Arbetar med nu: Projektledare för 24 Direkt i tv-kanalen 24.

Aktuell med: Tv-dokumentären Ordförande Persson och boken Aldrig ensam alltid ensam, samtalen med Göran Persson 1996-2006.

Senast lästa bok: Madame Terror av Jan Guillou.

